

POKROK PUBL. CO.

vydáva POKROK ZÁPADU a místní vydání

v Crete, pro Saline okres, Nebraska; ve Schuyler a Clarkson, pro okres Colfax, Nebraska; ve Wilson, Kas., pro stát Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota, a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakotu.

PŘEDPLATNÉ:

Pro Spojené Státy\$2.50 Pro Kanadu\$3.05 Do Československé republiky\$3.60

Zásilky peněz dají se pomocí peněžních poukázek Express Money Orders, bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů čtenářstva uveřejněme ochotně. Musí být stručné, psané bez úmyslu někomu osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

BOHÁČI STAROVĚKU

Když John D. Rockefeller věnoval nedávno \$100,000,000 na výchovné účely, slyšeli jsme anglický tisk hlásal v hlavičkách celostranových, že "věnoval více za jediný den, nežli obnášelo celé bohatství Kroesova." Domnění, že v moderní době žijí daleko větší boháč, než jaci byli kdysi v starověku, je značně rozšířeno; ale pravý opak jest pravdou. Žádný muž ve starověku nebyl tak proslulý svým bohatstvím, jako Kroesus, jenž byl prvním, který dhal říčku bohatství asijského despoty. Kroesus v době své slávy byl králem Lydie, v polovině šestého století před Kristem, a byl potomkem dlouhé řady králů, vesměs bohatých, kteří nahromadili a rozmnožovali jmění. Lydie byla zemí nadmíru úrodnou a plodnou, a kromě toho nesmírně výnosné zlaté a stříbrné doly měla. Kromě toho byla první zemí, jež počala razit mince a užívat jich v mezinárodním obchodu, tak že byla finančním střediskem tehdejšího světa. V době Kroesově rozšířila Lydie svou vládu na řecká města v Asii a na pobřeží a přístavy moře Egejského. Kroesus byl šavkem médijského krále, uzavřel aliance s babylonským králem Nebukadnezarem a měl rovněž spolek s Řeckem a Egyptem. Jest pochybné, zdali samotná Anglie jest dnes takovým soustředěním světové moci, jako byla tehdy Lydie.

Kroesus byl tudíž králem, který nejen zdědil velké bohatství, ale který současně kontroloval produkty a obchod četných bohatých a lidnatých národů. Jestliže mohl v jediné industrii může přinést dnes sta milionů dolarů za jedinou generaci, co by mohl změnit bohatství, plynoucí z monopolu četných industrií téměř po dvě staletí? A kromě toho nutno mít na mysli, že vládl autokraticky; mohl si vzít co se mu zlíbilo. Nežli možno přikročit k porovnání moderních a starodávných bohatství, nutno stanovit míru porovnání. Mnohé starodávné mince byly zachovány, tak že jejich váha a zrna jsou známy. Kdybychom počítali zlatou minci stejného zrna a stejné váhy jako \$20 za tuto cenu, a podrževše dávné měřítko zlatu ke stříbru v poměru 1:13, dospěli bychom k přesnému odhadu. Ale peníze měly tehdy mnohem větší nákupní hodnotu. Zvídáme na příklad z rekordů z doby Kroesovy, že tučný vůl prodával se tehdy za dollar, ovce za 20 centů, buší pšenice za 12 centů, a denní mzda obnášela od 12 do 20 centů. Dobytek byl tehdy tudíž nepoměrně laciný, neboť není dnes na příklad dělníka, který by mohl koupiti tučného vola za mzdu pěti dní; ale průměrný průměr ukazuje, že za zlato v nynější ceně \$1 bylo možno tehdy koupiti více, nežli dnes za zlato v ceně \$10. Přesný odhad bohatství starověku jest ovšem nemožný; ale jistá data poskytují příbližnou představu.

Kroesus byl přemožen Kyrosem, a následovalo spustošení Lydie, jaké vždycky provázelo asijskou armádu, a další invaze a zpusťování následovaly. Po Kyrovi následoval Kambyses, po Kambysesovi Darius, po Dariovi Xerxes. Za

Dickensenova vnučka v Americe.

Slečna M. G. Fitzgeraldová, známá na jevišti jako Ava Geraldová, přijela v těchto dnech do New Yorku po lodi Baltic z Anglie. Je koloraturní sopranistkou a těší se v Anglii značně dobré pověstí. Přijela sem, aby se provdala za operního pěvce Johna Clarka, který právě vystupuje ve Spojených Státech. Slečna Fitzgeraldová je vnučkou Charles Dickense.

lé řeky a které budou tvořit rozkošná zákoutí pro výletníky. Příroda stvořila snad na celém světě jedině místo, kde bylo možno podniknouti dílo toho druhu v tak velkém rozsahu.

Místo, zvolené k postavení hráze tohoto obrovitého umělého jezera náležá se asi míli severně nad mostem dráhy Missouri Pacific přes řeku White a města Coturu v Arkansasu, které stane se sídlem závodů na výrobu elektrické síly. Dle dosavadních odhadů vyžádá si tento podnik celkového nákladu asi \$15,000,000. V závodě získává elektrická síla, již bude ze začátku vyráběno asi 100,000 koňských sil, bude rozváděno dle potřeby celého státu Arkansasu, jež má tím poskytnuta býtí možnost vzpruha k průmyslovému rozmachu. Vlastní stavba hráze si vyžádala nákladu asi \$7,000,000. Další obnos, asi \$8,000,000, padne na zaplacení náhrad za zabrané pozemky, vedení, stavby, elektrárny a ostatní potřeby.

Výstavba bude svěřena J. H. Reynoldsovi, železničnímu podnikateli ze St. Louisu, který je obzvláště s místními poměry z dřívější své zkušenosti, neboť stavěl také část trati dráhy Missouri Pacific, vedoucí údolím Bílé řeky. Vykonal již také přehlídku krajiny a zjistil, že poměry tamní jsou stavbě velice příznivé. Strážně po obou stranách údolí, do kterých bude třeba zapustiti základy hráze, jsou stvořeny pevnými skalami. Hráz sama bude zbudována z konkréty, ku kterému je všecken materiál, kromě cementu, na místě. Jsou tam velké píseč-

"Boj za právo."

Proslulý francouzský sochař, Charles Raplacl Peyre, a jeho pozoruhodná práce "Boj za právo," kterou zhotovil na paměť zasahnutí do chaty americkými maršálky u Chateau Thierry.

né nánosy a podobně jest se šterkem a rovněž bude snadno otevřítí skalní lomy k získávání stavebního materiálu. K dopravě stvoří a ostatního materiálu bude potřeba zbudovati krátkou železniční trať, jejíž stavba nebude obtížnou. Tím bude docíleno spojení s hlavní tratí dráhy Missouri Pacific, vedoucí údolím Bílé řeky až do Coturu.

Jezero, které bude zřízením této hráze uměle utvořeno, bude 75 mil dlouhé a věští bude horním údolím Bílé řeky až k hranicím státu Arkansasu a Missouri. Bude to obrovská sladkovodní nádrž, jejíž sečnické pávy budou v mnohých ohledech převyšovati krásu jezer, ležících ve Skalistých Horách. Toto jezero bude se prostíráti takřka ve středu romantických Ozarských hor. Na celé míle daleko táhnou se po bocích údolí Bílé řeky palisády stále se měnící tvarů, v jejich pozadí zvedají se řada za řadou zeleně porostlých hor.

Horejší tok bílé řeky, vinoucí se Ozarskými horami jak v Missouriu, tak i Arkansasu, těší se již dnes pověstí jako nejlepší rybolovné území a že bude se tam prostíráti jezero, jehož hlubiny budou vábiti k ušlechtilému rybolovu údiel, projížděním a různým sportům, není pochyby, že se krajina ta stane národním hřištěm a výletním místem jižního a středního západu.

Jest však ještě jiná stránka, která bude stavbou touto zvelebována. Dnes jest velká část tamní krajiny takřka bez cestovního spojení. Ale jezero bude skýtatí pohodlnou spojovací dráhu, s pomocí které se stanou přístupnými mnohá zátíší, kam bylo dříve možno člověku dostat se jen s velikými obtížemi. Mimo to bude možno využítkovati tamních přírodních pokladů, neboť jest známo, že jsou tam bohatá ložiska zinku, olova i železa, která se stanou tak snadno přístupnými. Na stranách Ozarských hor se pnou rozsáhlé lesy, plné krásného tvrdého i stávebního dříví a zemědělské pozemky, dosud následkem své nepřístupnosti nedotknuté. S elektrinou po ruce bude možno uvést v pohyb dolovní přístroje a po dobytí taviti získané rudy k získání čistého kovu. Neobmezená dodávka elektrické síly znamená také vyvolání průmyslu v život, a jakém tammním krajinám se dosud ani nezdálo. V okolní krajině jest nyní pěstováno od 50,000 do 70,000 balíků bavlny ročně, což znamená, že s elektrinou po ruce bude možno zříditi tam továrny na zpracování bavlny.

Vybudování této vodní nádrže není novou myšlenkou. Společnost, která se nyní pouští do práce, zove se Dixie Power společnost. Byla založena již v roce 1911. V roce 1912 byl učiněn pokus, aby spolkový kongres přijal zákon, kterým by bylo bývalo dovoleno zřízením této hráze. Bylo k tomu třeba svolení kongresu, protože Bílá řeka byla zahrnuta do kategorie řek a tím podléhala spolkové pravomoci. Zákon byl oběma sněmovnami kongresu přijat, ale prezidentem Taftem vetován. Ale zakladatelé společnosti neustávali ve své snaze a získali ke své podpoře celou řadu rozhodujících činitelů, až konečně se jeví známky, že nynější kongres předlohu o tom schválí.

CESTOVÁNÍ PO ČECHÁCH

Pražská Tribuna přináší článek pod titulem "Č. S. D." a píše: Jak známo, lidový vtíp dal tuto motto označení Československých Státních Drah význam podle deníků svých zkušeností: Člověče, seď doma! Tento výklad je více než vtípem, je to dobře míněná rada. Je prostě hanba, co se na našich drahách děje, a přáli bychom panu ministru železnic, aby jednou vlezl do rychlíku, který trikrátě týdně projíždí Prahou, spojuje Berlín s Vídní. Pan Dr. Franke nemusí se něčeho obávat, inkognito jeho zůstane netknuto, nikdo jej nepozná, poněvadž jest ve vagoněch — tma. Ze vlak z Cmutu dojíždí místo o půl 3. o tři hodiny později, za to železniční správa nemůže. To je stará bolest celná a pasová, která souzřela cestujícím dříve ve Veselí a nyní po dohodě s Vídní řídí v Cmutu. Dříve se mluvilo o tom, že poručku dopravní vyvolává oblibený tenkrát import jedno- a dvojnokotvných papírků vídeňských. Nynější výmluvu nevíme. Fakt

je, že vídeňský rychlík přijíždí do Prahy se zpožděním někdy až tříhodinovým a do té míry přeplněn, že cestující, zaplativši strašně drahé jízdné, jsou šťastni, smějí-li stát na chodbách, obklopeni zavazadly, že se ani hnout nemohou. Vlak konečně vjede do Wilsonova nádraží a část cestujících chce v Praze vystoupit. To je hezkou chvílí nemožno. Vidí jen z oken, jak ubožáci úředníci se namáhají se síly stačí, aby nastupující obecnost zdrželi, až se z vagonu vystoupí. Nastane neřízená a bezohledná tlačeniice, křik, zmatek a je přímo zábrakem, že se dosud nestalo při té příležitosti vážné neštěstí. Zajateci ve vagoněch, již jsou šťastni, že už jsou v Praze, kteří se mimo to bojí, že nedostanou před nádražím povoz, nebudou-li venku v čas, pomáhají si jak mohou. Mladší a hbitější vylozají z vagonů oknem; podivná, která bývá jinak jen při železničním neštěstí. Exempla trahunt — stejné tělocvičné vyspělí volí pak stejnou cestu při nastupování. A tak se leze do vagonu a z vagonu! A vagon neosvětlený. Rozumí se samo sebou, že při takovém zmatku někdo vzele do kupé, kde není vůbec místa, že se pak za ním podávají vaky a zavazadla, nastává nový zmatek. Úředníci v potu tváří svých se starají, aby cestující umístili, nic naplat, není vagonů. Konečně je vlak v pravém slova smyslu natřískán lidmi a zavazadly, všecko po tmě, vlak odjede. Uhaní, má-li dost páry — a se čtyřhodinovým zpožděním dostane se do Děčína. Všecko musí opustit vlak a přestoupit do vlaku německého. Jsme na půdě poraženého a k zemi sraženého národa: vlak je osvětlen, najednou dostane skoro každý místo, a ke všemu zařazen je do vlaku — restaurační vůz, kde se pohodlně a ne příliš drahé může slušně večereti. Uznáváme rádi obtíže železniční správy, přiznáváme, že není možno rázem odstraniti následky války. Ale když už se vypravuje jen trikrátě týdně mezinárodní vlaky, to nám nikdo nevymluví, že by ty tři vlaky z Cmutu do Děčína a zpět nemohly být vypravovány řádně a evropsky."

NEKLID V TĚŠÍNSKU

Jak se z Těšína oznamuje, dohodová plebiscitní komise těšínská zakázala na území plebiscitu všem súčastným stranám pořádati tábory lidu, manifestační a demonstrační průvody, zvláště průvody s hudbou, prapory a různými odznaky. České obyvatelstvo Těšínska uposlecho do nejmenších podrobností, také Slovazkové a Němci dbali ve všem přesně pokynů dohodové mise. Poláci však dělají, jakoby nařízení těch vůbec nebylo. Na dnešní odpoledne svolali do Těšína tábor lidu, k němuž zvali provalám, jež vyplňuje celé první strany polských listů těšínských, v kterých pathetickými slovy prohlašuje se, že celá Polska se dívá na Těšín a čeká výsledek polské manifestační. Okolo půl 12. hodiny odpolední přicházely do Těšína větší a menší skupiny lidu a na těšínském náměstí začaly se tvořiti hloučky. Francouzské vojsko vytlačilo lid z náměstí a uzavřelo přístup. Náměstí zůstalo prázdne až do 2. hodiny odpolední. Mezitím seřadil se pod městem polský průvod. Sly v něm tři hudby a neseno v něm mnoho tabulí s nápisy, tlumočnickými různá práni polská, několik praporů a šerp. V čele průvodu jeli tři jezci v polských goralských krojích. Průvod se ubíral od nádraží hlavní tridou, u vchodu na náměstí musil zastavit, neboť vojenský kordon, v němž vojsko francouzské bylo posíleno italským, jej na náměstí nepustilo. Tak stál průvod až do čtvrt na 3. odpoledne. Několikrátě Poláci pokusili se prolomiti se vojenským kordonom, ale nepodařilo se jim to. K davům v průvodu promluvil dva polští řečníci. Po té člen dohodové komise, major de Fremont, promluvil k průvodu a řeč jeho tlumočil polský rotmistr Puslowski. Za jeho řeči ozval se v zástupu bouřlivý pokřik a dav prorazil vojenský kordon. Při tom byl raněn francouzský důstojník. O prudkosti proti vojenskému kordonu svědčí, že byla zlomena vojenská puška. Průvod rozlhl se po celém náměstí. Vojsko se pokusilo dav rozehnati strážkou, ale lid na sprchu přílihu nereagoval. Vojsko ustoupilo pak k hotelu, kde sídlí dohodová

komise a chránilo vchod dovnitř. S kašny promluvil k lidu poslanec Reger, farář Brzuska a tajemník Tetler. Proslvový řečník mohl slyšeti jen lid, který stál bezprostředně u nich, neboť na náměstí byla v pravém slova smyslu vřava. O půl 4. hodinu odpolední intervenoval major de Fremont u poslance Regera jménem dohodové mise, aby celá věc byla již skončena. Pomalu se po 4. hodině náměstí začalo vyprazdňovati. Značnou část demonstrujících tvořili polští vojáci v plných uniformách. Nedbali ani v této věci Poláci nařízení dohodové komise, která dovolila na plebiscitním území nositi polské a české uniformy jen do 20. t. m. Jak se dovídá Moravsko-Slezský Deník z pramene naprosto spolehlivého, vypravili Poláci k dnešnímu těšínskému táboru zvláštní vlak z Blahé, ačkoli to dohodová komise včera výslovně zakázala. Tímto vlakem přijel do Těšínska také velký počet obyvatelů, kteří dělali a udržovali na táboru rozhořčenou náladu polského lidu za 150 korun denních diet.

SITUACE V OBLASTI RUHRSKÉ VYVOLÁVA OBAVY

Dlouhý zápas je předpovídan před kapitulací komunistů.

Berlín, 27. března. — Zatím co snaží se zmenšiti význam bojů v některých částech Německa, pokud Ruhrské oblasti se týče, vláda doznává, že situace je tu neobyčejně vážná a že celá Ruhrská uhelná pánev náležá se v moci komunistické vojska, jež je netoliko dobře organizováno a vyzbrojeno, ale také schopné vedení. Celkový počet komunistické armády není určitě znám, avšak praví se, že armáda tato je velikým nebezpečím pro přiléhající území, zahrnuje v to neutrální oblast. Vláda požádala spojenece o dovození, aby mohli poslati vojska do neutrálního pásma, avšak francouzská armáda stanoví téměř nespílitelné a nemožné podmínky. Generál Šl. Secht nařídil, aby všechna volná vojska poslána byla proti městem v Ruhrském distriktu, ale není jich dostatek, aby přimutila komunisty k složení zbraní a dlouhý zápas je předpovídan, nežli vládě podaří se obnoviti kontrolu v tomto distriktu. Komunistická vojska v Ruhrském distriktu postupují směrem severním na linii, vedoucí městem Weselen k Emmerichu a Boeholu, zřejmě za účelem dostižení holandských hranic, tak aby bylo možno získati potraviny výměnou za uhlí. Bylo oznámeno, že komunisté již vešli s holandskou vládou do vyjednávání za tím účelem, ale vláda holandská odeptala s nimi jakékoliv jednání. Vládní vojska jsou soustředována na východ a západ od linie, vedoucí městem Muensterem, které je hlavním stanem generála Šl. Wattera, náčelníka vládních vojsk. Toto soustředění děje se za tím účelem, aby postavena byla překážka mezi komunisty a pomezí Holandska. Pravé křídlo komunistické armády zmocnilo se města Prefeldu, jež náležá na západ od Muesteru. Zprávy od důstojníků říšské obrany naznačují, že komunisté mají dobře organizované bataliony, jejich síla pohybuje se mezi 1,000 až 2,000 mužů, které jsou pod vrehním velením "akčního výboru," jenž má sídlo ve Pargen. Komunistické vojsko má všechny moderní přístroje válečné, zahrnuje v to obrněné automobily s jiskrovou telegrafii. Na západě jsou nejdále v Hammu a na jihu nejdále v Remscheidu.

Bratři bývalé rakouské císařovny navštívili Vídeň

Vídeň, 27. března. — Princové Sixtus a František z Bourbon-Farmy, bratři bývalé rakouské císařovny Zity, jsou návštěvou v tomto městě, a tato skutečnost byla předem interpelace, podnět v ústředním shromáždění. Vláda byla požádána, aby sdělila, je-li její moci obava, že země vypovědí. V interpelaci této se praví, že jejich přítomnost ve Vídni vyvolává politický neklid a podezření.